IDUN

PRAKTISK VECKOTIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm. Iduns Tryckeri Aktiebolag.

N:r 34 (401) Fredagen den 23 augusti 1895. 8:de årg.

Prenumerationspris pr år:
Idun ensam ..... kr. 5: —
Iduns Modet., fjortondagsuppl. » 5: —
Iduns Modetidn., månadsuppl. » 3: —
Barngarderoben ..... » 3: —

Byrå:
Klara Södra Kyrkog. 16, 1 tr.
Allm. telef. 6147.

Prenumeration sker å alla postanstalter i riket.

Redaktör och utgifvare:
FRITHIOF HELLBERG.
Träffas säkrast kl. 2—3.

Redaktionssekr.: *J. Nordling.*

Utgifningstid:
hvarje helgfri fredag.

Lösnummerpris 15 öre
(lösn:r endast för kompletteringar.)

Annonspris:
35 öre pr nonpareillerad.
För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjadt tiotal stafv.
Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.

Jeanette Berglind.

Om det är skönt att lefva för en idé, är det ännu skönare att efter långa år af fåfäng sträfvan, gäckade förhoppningar och tålig bidan, ändtligen få se denna idé förverkligad. Den lefnadssaga vi i dag vilja förtälja, gifver så att säga en ny illustration åt denna aldrig omtvistade sanning. Såsom inledning till denna lefnadssaga vilja vi emellertid förutskicka följande. Då vi nyligen besökte den åldriga bärarinnan af ofvanstående namn och därvid sökte leda samtalet på hennes lifsgärning, utbrast hon lifligt: »Säg ingenting till beröm för mig; gif Gud äran, det är han som gjort allt.»

Jeanette Berglind föddes i Stockholm den 21 augusti 1816. Redan från vaggan fader- och moderlös, uppfostrades hon af en obemedlad änka, som till modersnamnet lade den ömmaste moderskärlek. Vid tre års ålder skadade sig den lilla så illa genom ett fall, att hon ett helt år måste ligga till sängs och ytterligare fyra år gå vid krycka. Fattigdom och umbäranden af många slag, i förening med fortfarande sjuklighet, gjorde ock att barnaåren, oaktadt fostermoderns uppoffrande kärlek, voro tunga nog för det lifliga barnet; men härunder grundlades tidigt det allvar i sinnet, den fasthet i karaktären och den djupa medkänsla för andras lidanden, som från ungdomsåren utmärkt Jeanette Berglind.

Fostermodern, som var besläktad med den kände människovännen *Per Aron Borg*, plägade icke sällan besöka denne i hans hem vid det nyligen upprättade blind- och döfstuminstitutet *Manilla*. Sommaren 1834 tillbragte hon också, jämte sin nu uppvuxna fosterdotter, någon tid i det vänliga släkthemmet, då kolerans plötsliga uppträdande i hufvudstaden väckte oro och förstämning i så många hem och hjärtan. Ett af dess allra första offer blef Jeanette Berglinds fostermoder, och den unga flickan skulle nu hafva stått ensam och öfvergifven i världen, om icke ett nytt hem erbjudits henne i Borgska familjen.

Det starkaste af allt i skapelsen är en god människa, som öfvar barmhärtighet.

Mohamed.

Omhuldad af kärlek och deltagande, tillbragte hon här de närmast följande åren, medan hon å sin sida villigt och tacksamt deltog i arbetet inom hemmet. Härunder fästes hennes intresse särskildt vid de döfstumma barnen. Med lätthet lärde hon deras teckenspråk och umgicks sedan på alla lediga stunder såsom en vän med dem, sökte att tränga in i deras tankar och känslor, gjorde sig förtrogen med deras anlag, böjelser och hela den lilla lefnadskrets, som företrädesvis är egen för dem. Såsom hennes lyckligaste dröm hägrade redan då hoppet att få ägna sitt lif ät dessa vanlottade. Vi kunna lätt tänka oss att Per Aron Borg med tillfredsställelse såg denna hängifvenhet förr sina skyddslingar, och måhända hade den unga flickan tidigare fått se sin dröm förverkligad, om icke döden här, såsom så mångenstädes, dragit ett streck öfver den. Vid Borgs 1889 inträffade bortgång blef det nämligen nödvändigt för henne att söka sig en annan plats.

Fattig, som hon var, måste hon skaffa sig sin utkomst i andras tjänst. Sålunda konditionerade hon under några år i än det ena, än det andra hemmet, men i hvilka förhållanden hon än befann sig, och hvilken verksamhet, som tog hennes krafter i anspråk, kunde hon ej lämna tanken på de döfstumma barnen, och icke blott dem hon personligen kände, utan på dessa så ofta förbisedda och vanvårdade barn öfver hela landet, och åter och åter stod för henne ungdomsdrömmen i den mest lockande gestalt. Hon bar den dock länge tyst inom sig själf, och när hon slutligen af ett oemotståndligt inre behof drefs att meddela sig härom med några vänner, skakade alla utan undantag på hufvudet och sade: »Det här är ju luftslott! Huru skulle du kunna bilda ett hem för döfstumma barn! Tänk ej mera härpå. Ty om du än har förmåga och kärlek nog, hvarifrån skall du taga penningar, eller hvart vill du väl komma med två tomma händer?»

Emot dessa förståndsskäl hade den unga drömmerskan intet att invända. Inom sig tänkte hon dock, att hon icke var alldeles utan medel, då fostermodern lämnat henne ett testamente på omkring 400 kronor. Dessa penningar ville hon lyfta för att hyra ett par små rum vid någon billig gata, och där taga emot ett par små döfstumma barn för att fostra dem till goda och nyttiga människor. *Gud skall hjälpa mig,* detta var alltjämt den förhärskande tanken och i den uppgingo alla hennes funderingar och planer.

I fast förlitande på Guds hjälp vände hon sig omsider till sin förmyndare, med begäran att få ut sitt lilla arf. Han nekade henne likväl detta och bad henne afstå från »en plan, som skulle leda till hennes undergång». Hon tänkte då ingå med ansökan att bli förklarad myndig, men afstod härifrån, då man sade henne, att omkostnaderna skulle medtaga en stor del af hennes lilla kapital, och huru modig och förtröstansfull hon än var, ville hon ej riskera detta, utan beslöt sig för att vänta och se tiden an, medan hon dock alltjämt vidhöll sitt gamla valspråk: »*Gud skall hjälpa mig.*»

Så förgingo åren och den unga flickan var icke längre ung; men ungdomsdrömmen stod dock lika lefvande för hennes sinne, och hennes längtan efter dess förverkligande var lika brinnande. Kom så det år, då konung Oscar I förklarade svensk kvinna myndig vid 25 års ålder.

Jeanette Berglind hade längesedan \ippnått denna ålder, »och», skrifver Fredrika Bremer i en tidningsuppsats julen 18(12, > det första bruk hon gjorde af sin vunna rätt, var att uttaga sitt arf och därmed begynna sitt verk. Nu följde för henne en tid af kropps- och själsansträngande arbete, ty icke sällan är det genom inre strider Gud förbereder dem han-vill fostra för något särskildt kall i lifvet; men på samma gång uppehåller och styrker han dem med sin kraft, samt upplifvar deras hopp genom oväntade ljusglimtar i natten. Det kunde ju icke vara annat, än att den ensamma, medellösa kvinnan skulle möta svårigheter af alla slag vid ett företag, som icke stod i rimligt förhållande till hennes tillgångar. Emellertid var början gjord, ett litet hem var öppnadt och en ung lärare anställd. Ett litet fattigt döfstumt barn upptogs och snart därefter tvänne till».

Den tiden funnos icke såsom nu döfstumskolor med statsanslag i åtskilliga landsortsstäder. Institutet vid Manilla stod ensamt i sitt slag, och att det icke kunde inrymma alla döfstumma barn i hela landet, visste den varmhjärtade kvinnan blott alltför väl. Många af dessa vanlottade, synnerligast från de fattiga hemmen, blefvo sålunda i saknad af all uppfostran, utkastade i världen utan alla medel till självförsörjning, samt beröfvade möjligheten att göra sig förstådda af sina medmänniskor. Åt dessa ville hon nu ägna sig, och kunde hon än icke göra *mycket,* så ville hon dock göra *hvai hon kunde.*

Det trägna arbetet och de ihållande försakelser fröken Berglind för egen del underkastade sig, nedlade henne efter någon tid på sjuksängen, men hon ansåg sig ej ha råd att kosta på sig läkarevård och medicin, utan låg där kraftlös och svag på sin torftiga bädd. Kom så en dag en vän på ' besök till henne. »Jag känner en läkare,» utbrast denna, »och till honom går jag genast för din räkning». Invändningar hjälpte ej, och samma dag infann sig doktor Lemchen hos den sjuka. Hans vana blick uppfattade genast ställningen och med ett sinne, öprjet för all verklig nöd, var han från samma stund icke blott den omsorgsfulle läkaren för tillfället, utan till lifvets slut en stödjande vän för den ensamma kvinnans kärleksverk. Vid besök hos patienter inom de högre klasserna försummade han ej att omtala ett arbete i så höggrad förtjänt af understöd från allmänhetens sida, och många, voro de gåfvor, som genom honom kommo det lilla hemmet till del. Ännu i dag nämner också fröken Berglind med rörelse och tacksamhet hans namn.

En hoffröken hos drottning Lovisa hade ock fattat intresse för det begynnande lilla hemmet, och genom henne väcktes snart drottningens deltagande för detta, ett deltagande som sedermera bevisade sig lika varmt intill drottningens död. Föräldrar och målsmän för döfstumma, barn vände sig småningom till den nya skolan, där helpensionärer emottogos mot en afgift af 350, och halfpensionärer mot 150 kronor årligen. Men där upptogos äfven barn, för hvilka litet eller intet betaltes, när det visade sig att inga tillgångar funnos. Detta vållade väl nya bekymmer för husmodern och mer än en gång tillrådde man henne att aflägsna. från sig de barn, för hvilka ej betaltes den billiga afgiften, men härtill kunde hon ej förmå sig. »*Gud skall hjälpa»,* hette det alltjämt, när hon efter en genomvakad natt uppstod till en ny dags möda och omsorger, och när hon såg omkring sig dessa döfstumma barn, såg med hvilken ifver de ville lära, såg dem glada och lyckliga, såsom barn i modershemmet, vaknade hos henne en känsla af modersfröjd och lefnadslust, sådan hon aldrig erfarit, och för första gången i sitt lif, kände hon sig, midt i alla bekymmer, lycklig. Hvilken daglig kamp denna lycka kostade henne, vet allena Gud; visste människor det, skulle de förundra sig, men ock med glädje erkänna att Gud är mäktig i de svaga och att han väljer till sina redskap hvilka han vill. Flere gånger, då nöden stod för dörren och man icke såg någon utväg att komma igenom, skickade han fullkomligt okända personer, som fyllde det tomma visthuset eller den lika tomma börsen. Föreståndarinnans hjärta lyfte sig då i tacksam glädje till Gud, under det hon med allt fullare tillit upprepade sitt gamla valspråk.

Omsider hade barnens antal stigit till 10 å 12. Den lilla lokalen blef för trång och skolan flyttades till en bättre och rymligare lokal i utkanten af staden. Här i det sunda, trefliga hemmet och de landtliga omgifningarna syntes barnen trifvas ännu bättre och under den moderliga vårdarinnans och skicklige lärares ledning utvecklade flere af dem en intelligens, som skulle förvånat äfven hos fullt normala barn. Sålunda hafva tre af dessa barn utgått såsom skickliga lärarinnor i döfstumskolor.

Efter ett besök vid det nya hemmet, Gråbergsgatan, vid en årsexamen med de abnorma barnen, skrifver J. Jolin i en tidningsuppsats 1868: »Vi tala så ofta om den *tysla kraften,* men vilja vi se den tysta kraftens *resultat,* så må vi en dag besöka *tysta skolan.* Och vilja vi se ett modersanlete stråla af himmelsk fröjd öfver barnens flit och kunskaper, vilja vi se en kvinna, som med en romarinnas hjältemod och kraft genombrutit alla hinder, pröfvat på alla försakelser för att nå det mål, som utgjorde hennes ungdoms älsklingsdröm, så kunna vi kasta en blick på henne, där i dörren, den fryntliga damen i svarta sidenklädningen, hon, som ser så öfverlycklig ut. Det är föreståndarinnan för denna asyl, fröken Jeanette Berglind. Också måste ljumma sommarvindar smeka detta hjärta vid